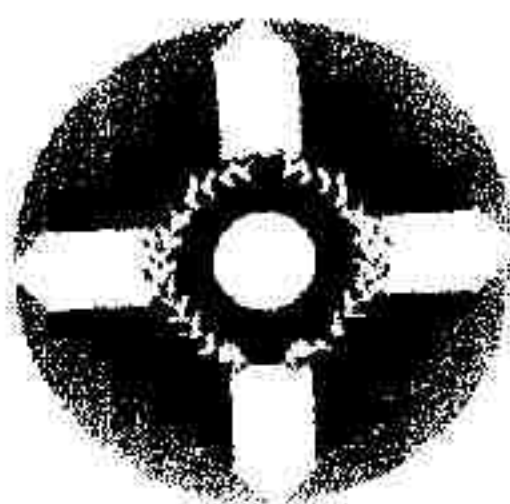

ΛΑ.Ο.Σ. ΛΑΪΚΟΣ ΟΡΘΟΔΟΞΟΣ ΣΥΝΑΓΕΡΜΟΣ

Κωστής Αϊβαλιώτης
Βουλευτής Β' Αθηνών
Εκπρόσωπος Τύπου ΛΑ.Ο.Σ.

Αναφορά

Προς

**Τους Υπουργούς : (1) Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων και
(2) Ανάπτυξης, Ανταγωνιστικότητας και Ναυτιλίας**

Θέμα : Υπόμνημα της Πανελλήνιας Ένωσης Ιδιοκτητών Βιντζότρατας

Αξιότιμε κ. Υπουργέ,

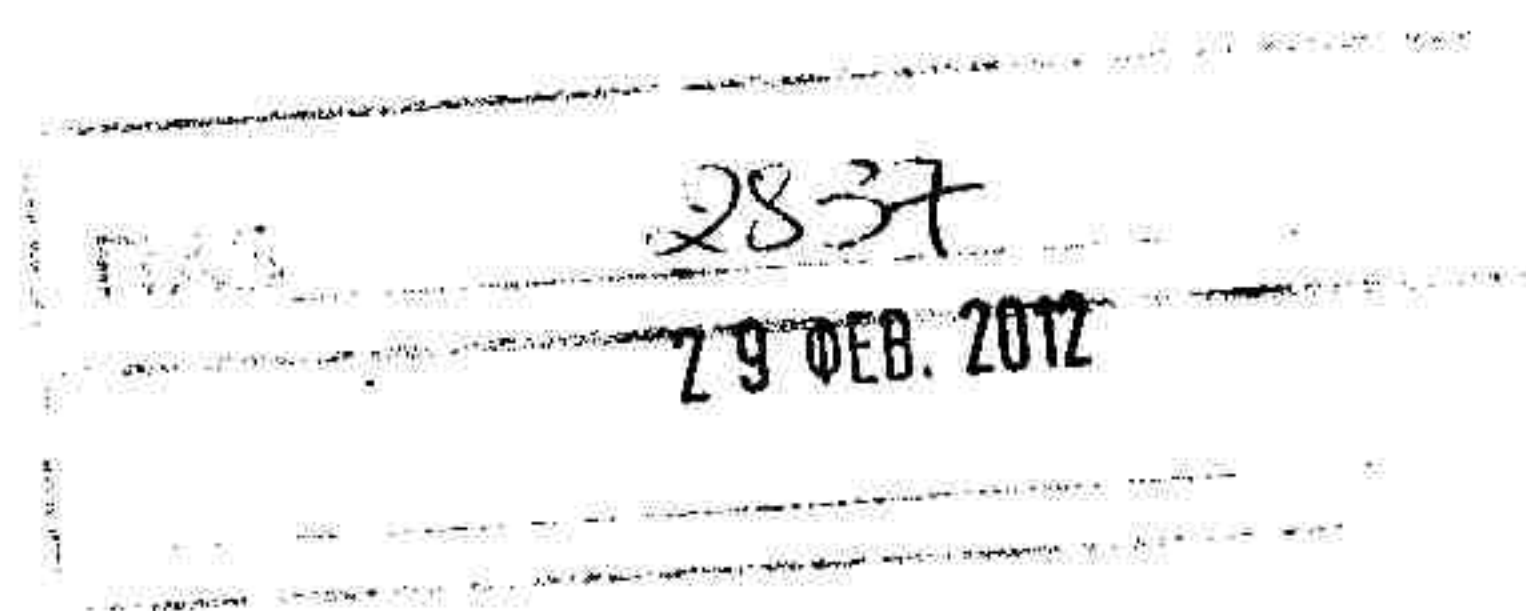
Θέτω υπ' όψιν σας, υπόμνημα της Πανελλήνιας Ένωσης Ιδιοκτητών Βιντζότρατας, μέσω του οποίου, τα μέλη της Ένωσης επιθυμούν να ενημερωθεί η πολιτική ηγεσία του Υπουργείου και να υπογραμμισθούν οι σημαντικότερες παράμετροι λειτουργίας του παραπάνω αλιευτικού εργαλείου στην Ελλάδα.

Παρακαλώ να με ενημερώνετε σχετικά.

Αθήνα, 9/2/2012

Ο Βουλευτής

Κ. Αϊβαλιώτης

ΥΠΟΜΝΗΜΑ

ΤΗΣ

Πανελληνίας Ένωσης Ιδιουτιτών Βιντζότρατας.

Σύμφωνα με τον ευρωπαϊκό κανονισμό 1967/2006 καταδικάστηκε σε συνεργία ο αλλευτικός κλάδος της βιντζότρατας ανά την Ελλάδα (430 εκάτη - 1800 με 2.000 άτομα). Τέθηκε σε σφίχτη ο ελληνικός λαός, 10.000.000 καταναλωτές, αγοράζοντας το πατροπαράδοτο μαριδάκι (πρώτο προϊόν στην Ελλάδα μαζί Κύπρο κατά την EUROSTAT) από άλλες χώρες όπως Αλβανία και Τουρκία σε υπερβολικές τιμές.

Η Ε.Ε με τις εντολές της επιτροπής η. Δαμανάκη επί της ουσίας, καταργεί το πλέον παραδοσιακό αλλευτικό εργαλείο για τη χώρα μας, που σφαιρεί από τον Έλληνα μέρος της παράδοσης, τις συνήθειες κ' της αλλευτικής ιστορίας του.

Η βιντζότρατα είναι ένα παραδοσιακό βιώσιμο αλλευτικό εργαλείο το οποίο ή από αδιαφορία ή άγνοια ή βκοπιμότητες των υπευθύνων, έφτασε βέβαια στη δυσάρεστη θέση.

Δεν είναι τυχαίο άλλωστε ότι οι 6 επίσημες μελέτες που έχουν γίνει από διάφορα ιδρύματα και το ΕΛΕΘΕ τονίζουν τον ήπιο τρόπο βύρσης και εργασίας της βιντζότρατας. Αναφέρουν δε το μικρότερο ποσοστό απορρίψεως ψαριών από όλα τα άλλα αλλευτικά εργαλεία. (μηχανότρατα 40% - φρίξρι 26% - δίχτυα στατική 15-25% - βιντζότρατα 8-10%) Εργάζεται δε 6 μήνες το χρόνο και βγάζει 2% της ελληνικής επιπλοκής.

(9)

Η βιντζοτράτα δεν είναι εργοστάσιο, ούτε μηχανοτράτα ούτε φρι-φρι. Είναι παράδοση. Αλιεύει κατά το έλκεθε, 75-80% μαρίδα, 10-15% σαρδέλλα, και 5-10% διάφορα είδη ψάρια.

Μαρίδα και σαρδέλλα εντά των στιγμών λείπον από την αγορά και το πιάτο των Έλλανα ματαναλικά. Είναι δυσενρετα και κατ' επέντασι οι τιμές τους έχουν φθάσει στα ύψη.

Η βιντζοτράτα δεν είναι καταστροφική εργασία, διότι αν οντως μετατρέφε πρώτα τα ολιγάτα αλιεύματα θα είχαν διχοστέψει, πράγμα το οποίο δεν συμβαίνει.

Το φθινό φρέσιο ψάρι είναι αναγκασιότητα, πρώτα για την Ελλάδα και κατόπιν για τον κόσμο μας. Πρέπει να ξαναδουλέψει η βιντζοτράτα στους παραδοσιακούς τόπους αλιείας, τους οποίους αν μετατρέφε (καμία μελέτη δεν υποφέρει βεβαίως) αυτό θα είχε γίνει πριν χιλιάδες χρόνια, γιατί η ιστορία της τάνεται στα βάθη των προ Χριστών χιλιετιών.

Η ΒΙΝΤΖΟΤΡΑΤΑ είναι ένα αλιευτικό εργαλείο που ο ΟΜΗΡΟΣ ονομάζει ΠΑΝΑΓΓΡΑ, που ο ΠΛΟΥΤΑΡΧΟΣ το αναφέρει ΣΑΓΗΝΗ.

Ποια είναι η Ε.Ε και η κουλτούρα της όταν με τους κοινοτικούς της αγνοεί και διαγράφει την ιστορία της αλιείας και της Ελλάδας και τον κόσμο; Αγνοεί πορίσματα μελετών, τα χρήματα των οποίων κοιτέβαινε η ίδια.

Η βιντζότρατα είναι ένα παραδοσιακό αλιευτικό εργαλείο, εξαρτώμενο από την στερία, που δεμένο β' αυτή τραβάει τα δίχτυα με βιντζι (βιντζότρατα), πολύ αρχαίο, και δεν έχει καμία σχέση με τα μηχανότρατα.

Η φιλοσοφία των εργαλείων είναι τέτοια ώστε η δύναμη έλξης να εφαρμόζεται στο πάνω του δίχτυου και όχι στα μολυνόμενα, τα οποία κατά την διάρκεια της ανόδου είναι κατεφαρμακωμένα και δεν αδειάζουν βιολογική δύναμη, έτσι ώστε να ποσειδωνιάς.

Η βιντζότρατα δεν πρέπει να συγχέεται με τα μηχανότρατα, η οποία είναι ένα δυναμικό εργαλείο.

Τα τελευταία χρόνια η βιντζότρατα έχει γίνει βέλος οπωροφόρων οργανώσεων και μερικών παλιών ψαράδων και συμεκρίμενα τον πρόεδρο της Σ.Α.Ε.

Πραγματικά πιστεύουν ότι ευθύνονται για την κατάρρευση της Μεσογείου; ή κρύβονται πίσω ευγέροντα. Μήπως φοβούνται, γιατί το εργαλείο αυτό είναι παραδοσιακό και βιώσιμο και απαιτούνται ιδιαίτερες γνώσεις για να εργαθεί; μήπως ζηλεύουν γιατί δεν το έχουν;

Ο ευρωπαϊκός κανονισμός 1967-2006 μας βγατάζει το 2010 εκτός ού με επιστημονικές έρευνες και δεδομένα αποδεικνύεται ότι δεν ήταν καταβροφής εργαλείο. Είχαμε το δικαίωμα να ενταχθούμε σε διαχειριστικό σχέδιο, το οποίο εστάθη ελπίες. (βκοπιμα 16ως;) με αποτέλεσμα να έχουμε το δικαίωμα να εργαθούμε στα 50 μ. βάθος πράγμα το οποίο είναι μη εφαρμόσιμο, για την λειτάνργια των εργαλείων.

Θεωρούμε υπεύθυνους, την διεθνή αλίεια και το υπουργείο αγροτικής ανάπτυξης για την αδιαφορία ή την βκοπιμότητα τους.

(4)

Ζητάμε να διορθωθεί έμεσα η αδικία αυτή, που έγινε στον κλάδο μας και να επιστρέψουμε σε διάλογο με την Ε.Ε. για τροποποίηση του παραδοχού κανονισμού και να δώσουμε στην παραδοσιακή ΒΙΝΤΖΟΤΡΑΤΑ τη θέση που της ανήκει στη θάλασσα και στην ελληνική κοινωνία. → (A)

Διότι με τον νέο τρόπο, που της επιτρέπεται να εργάζεται σήμερα, σύμφωνα με τον κανονισμό 1967/2006 αδυνατεί να πιάσει ψάρια γιατί τα νερά είναι βαθιά και η σύρεη της αρχή, με αποτέλεσμα τα λίγα ψάρια που κλείνει μέσα της, να φεύγουν πίσω από τη βάρκα. Επίσης ο τρόπος αυτός εχθρώνει κινδύνους, για το σκάφος και το πλήρωμά του.

ΖΗΤΑΜΕ με την αλλαγή του αδειοδοτικού κανονισμού της Μεσογείου που θα γίνει το 2012-13, να γίνουν βυθοληρωματικές έρευνες και μελέτες και διαβουλεύσεις, ώστε με την αναθεώρηση του ευρωπαϊκού κανονισμού, να μπορέσει η ΒΙΝΤΖΟΤΡΑΤΑ να εξαιρεθεί από αυτόν, στον παραδοσιακό εργαστήριο.

ΖΗΤΑΜΕ από το επίσημο ελληνικό κράτος (πρωθυπουργό και υπουργό ειδικίας) να σταθούν δίπλα μας, και να επιμείνουν στην Ε.Ε μέχρι να επιτύχουν.

Ευχαριστούμε Πολύ.

①

Σύμφωνα με τον ευρωπαϊκό κανονισμό 1967-2006 η βιντέοτράτα υποχρεώθηκε να αλλάξει τον τρόπο λειτουργίας και αδιευτικό πεδίο από το 2010.

Έτσι ενώ παραδοσιακά δουλεύαμε κοντά στην ακτή, με κύριο οδικό την μαρίδα, τώρα υποχρεωθήκαμε να αδιεύουμε σε βάθος μεγαλύτερα των 50 μέτρων ή 3 ναυτικών μιλίων οπίσθεν, και με 20 χιλιοστά μικρότερο μήτι στο δίκτυο, πράγμα που καθιστά αδύνατη, την συνέχιση λειτουργίας του εργαλείου.

Αυτό αποδεικνύεται και από την αυτοψία του υπουργείου βε σκάφη που προσπαθούσαν να παρέχουν σύμφωνα με τον ευρωπαϊκό κανονισμό.

Ο κανονισμός μας έδινε το δικαίωμα εξαιρέσεως και συνέχειας λειτουργίας του εργαλείου με παραδοσιακό τρόπο, εφόσον με τεκμηριωμένες μελέτες αποδεικνύονταν ότι δεν ήταν καταστροφική εργασία και να κατατεθούν σε διαχειριστικό σχέδιο μέχρι το 2007.

Οι μελέτες έγιναν, είναι θετικές ως προς το εργαλείο. Είναι 6 στον αριθμό. Έχουν γίνει από διάφορα νομικά και το ελκεθε τονίζοντας όλες τον ίδιο τρόπο ανάβουρς και εργασίας της βιντέοτράτας.

Η πιο ολοκληρωμένη όλων είναι την ελκεθε 2009, με χρηματοδότηση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας. Αναφέρουν ότι τον μικρότερο αριθμό απορριψών ψαριών από όλα τα αδιευτικά εργαλεία.

ΒΙΝΤΣΟΤΡΑΤΑ	8-10%	(μόνο το 2% είναι εμπορεύσιμο)
ΣΤΑΤΙΚΑ ΔΙΚΤΥΑ	16-22%	
ΓΡΙ-ΓΡΙ	26%	
ΜΗΧΑΝΟΤΡΑΤΑ	40-60%	

Το διαχειρίζεται το σχέδιο όμως εστάθη Ελλάδα, με αποτέλεσμα να μην γίνει αποδεκτό, κρίνοντας, έτσι, την μοναδική ευκαιρία να λειτουργήσουμε σύμφωνα με τον ελληνικό παραδοσιακό τρόπο.

②

Η δυνατότητα που μας δίνεται τώρα, είναι να εξαιρεθούμε της αποστάσεως από την ακτή, με 20 χιλιοστά μάτι και όχι με 8 χιλιοστά που χρησιμοποιούσαμε για την μαρίδα.

Αυτό δεν μας ικανοποιεί απόλυτα, καθώς το αλιεύμα, στόκος, που είναι η μαρίδα, θα διαφεύγει. Είναι όμως, ο μόνος τρόπος συνέχειας λειτουργίας του εργαλείου.

Παραμένοντας δε ενεργοί, να συνεχίσουμε τον αγώνα μας, έτσι ώστε με την αλλαγή των κοινωνικών της Μεσογείου 2013-2015, να κερδίσουμε και τα 8 χιλιοστά στο μάτι.

Σε αυτό το σημείο θα θέλαμε να σας τονίσουμε τους λόγους για τους οποίους απαιτούμε να παραμείνει το εργαλείο.

1) Είναι ελληνικός παραδοσιακός τρόπος αλιείας.

2) Υπάρχει μόνο στην Ελλάδα.

3) Εργάζεται 8 μήνες τον χρόνο.

4) Εργάζεται μόνο στο 2% της παρακτινιάς γώνης της Ελλάδας.

5) Είναι ιδιαίτερο εργαλείο. (Χρειάζονται ιδιαίτερες γνώσεις για να εργασθεί)

6) Είναι το μόνο εργαλείο που αλιεύει νόρμα την μαρίδα.

7) Δίνει την δευτερογενή παραμεθώριο και ειδικά τους δύσκολους μήνες τον χειμώνα.

8) Είναι πρωτογενής τορτέας και χάνονται έσοδα από το κράτος.

9) Να μην γίνονται εισαγωγές μαρίδας από Αλβανία-Τουρκία.

Κλείνοντας, θέλουμε να σας αναφέρουμε, τις τελευταίες ενέργειες του σωματοείου μας, όπως την συνάντηση

με τον κύριο γενικό γραμματέα Υπουργείου Αλιείας

και Εμπορικής Ναυτιλίας κ. Λίτση, παρόντος

του κ. Αθανάσιου Αλιείας, όπου απεφασχίσθη

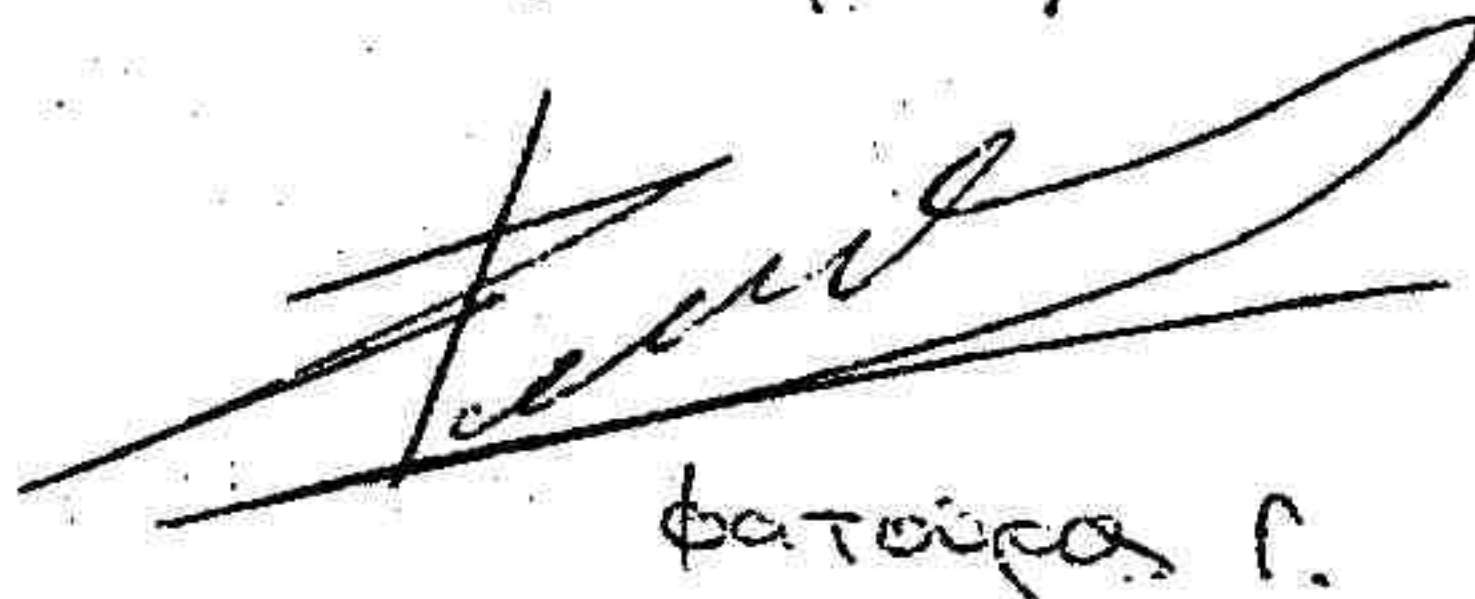
③

να επανέλθει στην άκρη διατηρώντας τα χαρακτηριστικά δικτυών, πόν αναφέρει ο κανονισμός, με προοπτική των σταδιακή επαναφορά τον εργαλείων στην προηγούμενη κατάσταση των (ποικιλομορφική λειτουργία βιντότρατα)

Το θέμα παραμένει παζωμένο στην αρχή Διαχειρίσιμους. Ο χρόνος όμως μας πιέζει καθώς το Διαχειριστικό Σχέδιο πρέπει να κατατεθεί μέχρι τον Μάιο, και οι μελέτες θα έπρεπε να έχουν ήδη ξεκινήσει.

Σας υποβάλλουμε τα απαραίτητα υπομνήματα που κοιτά καιρούς έχουν σταλεί σε διάφορες υπηρεσίες.

Ο πρόεδρος

Φωτούρας Γ.

Υπομνημα

ΥΠΟΜΝΗΜΑ

της
Πανελληνίας Ένωσης Ιδιοκτητών Βιντζότρατας (Π.Ε.Ι.Β.)

για
την παύση λειτουργίας της βιντζότρατας

τις παρεκκλίσεις για τη διενέργεια αλιείας με βιντζότρατα

ΑΘΗΝΑ 27 ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ 2010

Υποβάλλεται:

1. Υπουργό Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων
2. Διεύθυνση Αλιείας του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων
ΔΗΜΗΤΡΗ ΜΗΤΡΟΠΟΥΛΟ

Η αλιεία με βιντζότρατα στην Ελλάδα

Το αλιευτικό εργαλείο βιντζότρατα είναι ένα παραδοσιακό αλιευτικό εργαλείο το οποίο χρησιμοποιείται στην Μεσόγειο και στην Ελλάδα από τα πανάρχαια χρόνια. Η ιστορία του εργαλείου αρχίζει 3-4 χιλιάδες χρόνια π.Χ.. Αναπαραστάσεις του τρόπου αλιείας βρεθήκανε σε αιγυπτιακές τοιχογραφίες και σε μεσαιωνικά βιβλία αλλά και σε εικονογραφίες εκκλησιών. Φυσικά στην διάρκεια των χρόνων έγιναν βελτιώσεις και τροποποιήσεις του εργαλείου με αποτέλεσμα την αλλαγή τόσο του τρόπου λειτουργίας αλλά και της αλιευτικής του ικανότητας. Στην αρχή η ανάσυρση του εργαλείου γίνονταν με τα χέρια από την ακτή και ονομαζόταν πεζότρατα (beach seine). Σήμερα, γίνεται από το σκάφος με την βοήθεια μηχανικού ή υδραυλικού βιντσιού και ονομάζεται βιντζότρατα (boat seine). Το εργαλείο είναι συνδεδεμένο με την ζωή των παράκτιων περιοχών όχι μόνο για τους απασχολούμενους σε αυτό το είδος αλιείας αλλά και για τους κατοίκους. Έχει περάσει στα τραγούδια και στην παράδοση. Οι τράτες κατά την περίοδο λειτουργίας τους εφοδιάζουν κάθε μέρα τις τοπικές αγορές μικρών απομονωμένων χωριών με φρέσκο, καλής ποιότητας αλλά και φτηνό ψάρι το οποίο είναι προσιτό για κάθε νοικοκυριό.

Αλιευτικός στόλος

Σύμφωνα με τα στοιχεία του Υπουργείου Εμπορικής Ναυτιλίας και Νησιωτικής Πολιτικής, (ΚΑΜ 12/2009) ο αριθμός των σκαφών τα οποία έχουν σαν κύρια άδεια εργαλείου τη βιντζότρατα, το 1991 ήταν 631 τα οποία μέχρι το 2009 μειώθηκαν σε 431, δηλ. έχουν μειωθεί κατά το 1/3. Ο αριθμός των σκαφών βιντζότρατας αποτελεί τι 2.59% της δύναμης του παράκτιου αλιευτικού στόλου. Η μείωση αυτή έγινε στα πλαίσια των σχεδίων απόσυρσης και οφείλεται στην αβεβαιότητα που υπάρχει σχετικά με το μέλλον του εργαλείου τα τελευταία χρόνια. Επιπλέον και άλλοι παράγοντες, (η κατασκευή του εργαλείου είναι πολύ εξειδικευμένη και χρειάζεται εμπειρία που δεν είναι γνωστή σε όλους τους αλιείς, είναι πολυέξοδη σε σχέση με τα δίχτυα ή τα παραγάδια, η λειτουργία του απαιτεί γνώση τόσο του αλιευτικού πεδίου αλλά και του τρόπου χρήσης, η Ελληνική νομοθεσία που δεν επιτρέπει αντικατάστασή του σκάφους, κ.α.) έχουν συμβάλει στην μείωση του αριθμού των σκαφών. Τα σκάφη είναι μεγάλης ηλικίας (60% των σκαφών έχει ηλικία μεγαλύτερη των 40 ετών, 39% έχει ηλικία μεταξύ 30 και 40 ετών), μικρού μεγέθους (43.8% με ολικό μήκος μεταξύ 5 και 10 μέτρων, 37% με ολικό μήκος μεταξύ 10 και 12 μέτρων, 15% με ολικό μήκος μεταξύ 12 και 15 μέτρων) και μικρής ισχύος μηχανής.

2

Λειτουργία του εργαλείου

Η λειτουργία ξεκινά από την αγκυροβόληση του σκάφους σε απόσταση εντός 70 μέτρων από την ακτή ή δεμένο στη στεριά. Στη συνέχεια το σκάφος κινείται αργά και αφήνονται τα σχοινιά ανάσυρσης της μίας πλευράς. Ακολουθεί το εργαλείο (το δίχτυ) και μετά ίσος αριθμός σχοινιών ανάσυρσης της άλλης πλευράς, ενώ το σκάφος επιστρέφει στο σημείο αγκυροβόλησης. Στη συνέχεια τα σχοινιά ανάσυρσης και το εργαλείο σύρονται με το βίντσι. Όταν το πρυμναίο τμήμα του σάκου εμφανιστεί, σύρεται επάνω στο σκάφος με τα χέρια.

Το εργαλείο είναι γενικά μια κατασκευή πολύ πιο ελαφριά από τα άλλα συρόμενα εργαλεία. Το βάρος των μολυβιών είναι μικρό, αλλά και η διάμετρος των σχοινιών (μολυβόσχοινο, σχοινί φελλών, και σχοινιά ανάσυρσης) είναι μικρή και το εργαλείο θα καταστραφεί αν συναντήσει κάποιο μεγάλο βάρος στον βυθό. Η γεωμετρία του εργαλείου είναι τέτοια ώστε η δύναμη έλξης να εφαρμόζεται στα πανιά του δικτυού και όχι στο μολυβόσχοινο το οποίο κατά την διάρκεια της ανάσυρσης είναι χαλαρό και δεν εξασκεί σημαντική δύναμη στα φυτά της Ποσειδωνίας. Επιπλέον, η δύναμη έλξης είναι σε γωνία προς τον βυθό η οποία εξαρτάται από την διαφορά βάθους ανάμεσα στο σημείο πρόσδεσης του σάκου και στο σημείο που βρίσκεται το δίχτυ. Κατά την διάρκεια μιας υποβρύχιας παρατήρησης, ένα τμήμα του δικτυού μήκους περίπου 15 μέτρων δεν εφάπτονταν στον πυθμένα.

Η βιντζότρατα δεν πρέπει να συγχέεται με τη μηχανότρατα η οποία είναι ένα δυναμικό εργαλείο που αλιεύει τόσο σε ρηχά νερά όσο και σε βαθιά και σύρει το δίχτυ με δύο συρματοσχοινιά δεμένα σε δύο υδραετούς (πόρτες) που σκάβουν στον πυθμένα και κρατούν το δίχτυ ανοιχτό.

Σκοπός του Υπομνήματος

Ο σκοπός του παρόντος Υπομνήματος είναι η ενημέρωση του Υπουργείου και η υπογράμμιση των σημαντικότερων παραμέτρων λειτουργίας της βιντζότρατας ώστε να δοθεί η δυνατότητα συνέχισης λειτουργίας του αλιευτικού εργαλείου στη Ελλάδα κατά παρέκκλιση με τις ρυθμίσεις του κανονισμού αλιείας για τη Μεσόγειο (ΕΚ)1967/2006. Συγκεκριμένα:

1. Παρέκκλιση του άρθρου 9 του κανονισμού (ΕΚ)1967/2006 που ρυθμίζει το ελάχιστο άνοιγμα ματιού για τα συρόμενα εργαλεία. Ζητείται το ελάχιστο άνοιγμα του ματιού να παραμείνει, όπως καθορίζεται από την Ελληνική νομοθεσία, στα 16 χιλ (κεφάλαιο Σφάλμα! Το αρχείο προέλευσης της αναφοράς δεν βρέθηκε.).
2. Παρέκκλιση του άρθρου 13 του κανονισμού (ΕΚ)1967/2006 που ρυθμίζει την απόσταση από την ακτή και/ή το βάθος αλιείας για τα συρόμενα εργαλεία. Ζητείται να συνεχίσει η λειτουργία του εργαλείου σύμφωνα με την Ελληνική νομοθεσία (μέγιστη απόσταση πρόσδεσης από την ακτή τα 70 μέτρα και μέγιστο μήκος των σχοινιών ανάσυρσης 700 μέτρα) (κεφάλαιο Σφάλμα! Το αρχείο προέλευσης της αναφοράς δεν βρέθηκε.).
3. Παρέκκλιση του άρθρου 4 κανονισμού (ΕΚ)1967/2006 που απαγορεύει την αλιεία με συρόμενα εργαλεία πάνω από βυθούς με θαλάσσια βλάστηση. Ζητείται να επιτραπεί η λειτουργία του εργαλείου, για ορισμένο αριθμό σκαφών σε συγκεκριμένες περιοχές στις οποίες έχει χαρτογραφηθεί Ποσειδωνία με την προϋπόθεση ότι η αλιευμένες περιοχές δεν θα υπερβαίνουν το 33% της θαλάσσιας έκτασης στην οποία εφαρμόζεται η παρέκκλιση.

Ελληνική νομοθεσία

Το αλιευτικό εργαλείο βιντζότρατα αποτελεί παραδοσιακό εργαλείο οι τεχνικές λεπτομέρειες λειτουργίας του οποίου καθορίζονται στο το Β.Δ 817/1966 «Περί κανονισμού της δια τρατών αλιείας».

Σήμερα, σύμφωνα με τα στοιχεία του Αλιευτικού Μητρώου, υπάρχουν 429 αλιευτικά σκάφη με κύρια άδεια αλιείας το προαναφερόμενο εργαλείο τα οποία αλιεύουν από 1^η Οκτωβρίου έως και 31^η Μαρτίου.

Με τις διατάξεις των Π.Δ. 553/79 και Π.Δ. 669/80 έχει απαγορευθεί η χορήγηση νέων αδειών αλιείας με βιντζότρατα σε όλη την ελληνική επικράτεια. Σύμφωνα με αυτές το εργαλείο λειτουργεί στην παράκτια ζώνη και η πρόσδεση του σκάφους επιτρέπεται σε απόσταση μέχρι 70 μέτρα από την ακτή. Η λειτουργία του εργαλείου επιτρέπεται μόνο κατά την διάρκεια της ημέρας.

Από το 2001 και σύμφωνα με τον Κανονισμό (ΕΚ)2550/2000 έγινε αποδεκτό αίτημα συνέχισης της λειτουργίας της βιντζότρατας κατά παρέκκλιση των προβλεπόμενων και θεσπίσθηκαν πρόσθετα μέτρα. Ειδικότερα:

1. Απαγόρευση της αλιείας και κατά τους μήνες Απρίλιο & Μάιο κάθε έτους, προκειμένου να περιορισθεί η αλιευτική προσπάθεια. Κατόπιν αυτού η αλιευτική περίοδος του εργαλείου, περιορίστηκε στο χρονικό διάστημα από 1/10-31/3, δηλ. για χρονικό διάστημα 6 μηνών τον χρόνο. Επιπλέον, ισχύουν πρόσθετοι χρονικοί και τοπικοί περιορισμοί καθώς και απαγόρευση καθ' όλη την διάρκεια του έτους σε συγκεκριμένες περιοχές.
2. Καθορισμός του μήκους των σχοινιών ανάσυρσης στα 700 μέτρα προκειμένου να περιορισθεί η αλιευμένη επιφάνεια.

Ευρωπαϊκή νομοθεσία

Με τον Κανονισμό (ΕΚ)1967/2006 του Συμβουλίου «σχετικά με μέτρα διαχείρισης για τη βιώσιμη εκμετάλλευση των αλιευτικών πόρων στη Μεσόγειο Θάλασσα, την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΚ)2847/93 και την κατάργηση του κανονισμού (ΕΚ)1626/94» θεσπίσθηκαν μέτρα και περιορισμοί της αλιείας στη Μεσόγειο μεταξύ των οποίων και μέτρα που αφορούν στη λειτουργία του εν λόγω εργαλείου.

Ειδικότερα :

1. Ορίζονται τα «συρόμενα εργαλεία» στα οποία συμπεριλαμβάνονται τα «συρόμενα δίχτυα» στα οποία ανήκουν και οι «γρίποι που σύρονται από σκάφη» εργαλεία στα οποία κατατάσσεται και η Ελληνική τράτα ή βιντζότρατα (άρθρο 2).
2. Απαγορεύεται η αλιεία με συγκεκριμένα εργαλεία (μεταξύ των οποίων η βιντζότρατα) πάνω από βυθούς με θαλάσσια βλάστηση από ποσειδώνια ή άλλα θαλάσσια φανερόγαμα (άρθρου 4).
3. Καθορίζονται, ως ελάχιστα μεγέθη ματιών για τα συρόμενα δίχτυα, τα 40 χιλ. (άρθρο 9).
4. Καθορίζονται ως ελάχιστες αποστάσεις και βάθη για τη χρήση των συρόμενων αλιευτικών εργαλείων τα 3 ναυτικά μίλια από την ακτή και η ισοβαθής των 50 μέτρων σε περίπτωση που το βάθος αυτό συναντάται σε μικρότερη απόσταση (άρθρο 13).

Με το άρθρο 14 του Κανονισμού (ΕΚ)1967/2006 δινόταν η δυνατότητα λειτουργίας του εργαλείου Βιντζότρατα, κατά παρέκκλιση των διατάξεων του άρθρου 9 και 13, στο πλαίσιο μεταβατικών παρεκκλίσεων για το ελάχιστο μέγεθος ματιών και την ελάχιστη απόσταση από την ακτή μέχρι τις 31-05-2010. Σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στο

άρθρο 14 το εργαλείο βιντζότρατα μπορούσε να εργάζεται μέχρι τις 31-05-2010 σύμφωνα με τη εθνική νομοθεσία που ίσχυε την 01-01-1994 δηλαδή με ελάχιστο μέγεθος ματιών στον σάκο 16 χιλ. και σε μέγιστη απόσταση πρόσδεσης του σκάφους από την ακτή τα 70 μέτρα.

Η εφαρμογή των άρθρων 4, 9 και 13 του κανονισμού (ΕΚ) 1967/2006, δημιουργεί πολλά προβλήματα στην συνέχιση λειτουργίας του εργαλείου. Είναι σίγουρο ότι πολλά σκάφη δεν έχουν τις τεχνολογικές προδιαγραφές για να συνεχίσουν την αλιεία σε απόσταση 3 μιλίων ή σε βάθος 50 μέτρα από την ακτή. Τα σκάφη είναι μεγάλης ηλικίας, μικρού μεγέθους και μικρής ισχύος μηχανής. Μέχρι τώρα, το σκάφος όταν αλιεύει είναι σταθερό και το δίκτυ ανασύρεται προς το σκάφος. Αν βγει στα 3 μίλια, η πρόσδεση από την ακτή είναι αδύνατη άρα θα πρέπει να αγκυροβολήσει ή να σέρνει το δίκτυ δηλ. να εργάζεται σαν μηχανότρατα. Αλλά, ακόμα και αν θα μπορούσε να προσαρμοστεί τεχνικά η λειτουργία του στις απαιτήσεις του κανονισμού (40 χιλ. μάτι, απόσταση 3 μιλίων από την ακτή, 50 μέτρα βάθους) η συνέχιση της λειτουργίας του δεν θα ήταν σκόπιμη. Τα είδη στόχος του εργαλείου σε αυτά τα αλιευτικά πεδία, θα ήταν τα ίδια με τα είδη στόχους της μηχανότρατας, είδη τα οποία είναι σε κατάσταση εντατικής εκμετάλλευσης ή και υπέρ-εκμετάλλευσης. Η Ελληνική αλιεία δεν χρειάζεται αύξηση της αλιευτικής προσπάθειας σε αυτά τα αλιευτικά πεδία. Αντίθετα, στα αλιευτικά πεδία όπου παραδοσιακά εργάζεται το εργαλείο βιντζότρατα, το κύριο είδος στόχος είναι η μαρίδα, και το οποίο δεν είναι σε κίνδυνο λόγω της αλίευσης. Στην πράξη, εφαρμογή του κανονισμού σημαίνει κατάργηση της συγκεκριμένης αλιευτικής ενασχόλησης η οποία είναι χρήσιμη για την Ελληνική αλιεία, και μεταφορά της αλιευτικής προσπάθειας σε άλλες τεχνικές ενασχόλησης και σε αποθέματα τα οποία ήδη υπέρ-αλιεύονται. Συνέχεια της λειτουργίας της βιντζότρατας μπορεί να γίνει σύμφωνα με τον Κανονισμό (ΕΚ) 1967/2006 στα πλαίσια σχεδίου διαχείρισης. Ο κανονισμός (ΕΚ) 1967/2006 προβλέπει:

1. Με τη διάταξη του άρθρου 9, παράγραφος 7 δίνεται η δυνατότητα λειτουργίας του εργαλείου βιντζότρατα με ελάχιστο μέγεθος ματιού μικρότερο από 40 mm. στο πλαίσιο σχεδίου διαχείρισης.
2. Με τη διάταξη του άρθρου 13, παράγραφος 9 δίνεται η δυνατότητα λειτουργίας του εργαλείου βιντζότρατα σε απόσταση μικρότερη των 3 ν.μ από την ακτή ή /και σε βάθη μικρότερα των 50 μ. στο πλαίσιο σχεδίου διαχείρισης.
3. Με τη διάταξη του άρθρου 4, παράγραφος 5 δίδεται η δυνατότητα στο εργαλείο βιντζότρατα να αλιεύει πάνω από βυθούς με ποσειδώνια στο πλαίσιο σχεδίου διαχείρισης.

Επιστημονικές μελέτες λειτουργίας της βιντζότρατας

Η συγκεκριμένη τεχνική αλιείας έχει υποστεί κατά καιρούς επιθέσεις και κατηγορίες ανυπόστατες από περιβαλλοντικές οργανώσεις και από μερίδα παράκτιων αλιέων. Θεωρούμε ότι ο χαρακτηρισμός ενός εργαλείου σαν «καταστροφικό» ή μη, πρέπει να στηρίζεται σε τεκμηριωμένες μελέτες από Ερευνητικούς φορείς που ειδικεύονται στη διαχείριση των αλιευτικών πόρων. Οι μελέτες αυτές στοχεύουν στην κατανόηση και καταγραφή του τρόπου λειτουργίας του εργαλείου, τη σύνθεση του αλιεύματος, το διαχωρισμό εμπορικών και απορριπτόμενων ειδών/ποσοτήτων και τις επιπτώσεις στο οικοσύστημα που επιφέρει το εργαλείο που μελετάτε. Η Πανελλήνια Ένωση Ιδιοκτητών Βιντζότρατας αντικρούει τις κατηγορίες επικαλούμενη (πέραν των επιχειρημάτων των αλιέων) τα αποτελέσματα δύο ερευνητικών προγραμμάτων τα οποία μελέτησαν τον τρόπο λειτουργίας της βιντζότρατας και κατέγραψαν αναλυτικά το σύνολο και την

5

ποσότητα των ειδών που αλιεύτηκαν. Οι μελέτες χρηματοδοτήθηκαν από το Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων την αλιευτική περίοδο 10/2000-5/2001 και 10/2008-3/2009 και υλοποιήθηκαν από το Ελληνικό Κέντρο Θαλασσιών Ερευνών (ΕΛΚΕΘΕ) δημόσιο Ερευνητικό φορέα. Τα αποτελέσματα των ερευνών μας καθιστούν ικανούς να αντικρούσουμε την οποιοδήποτε κατηγορία που χαρακτηρίζει τη βιντζότρατα «καταστροφικό» εργαλείο και να ζητήσουμε από τους επικριτές να παραθέσουν αποτελέσματα μελετών που αναφέρονται στη λειτουργία και τις επιπτώσεις των άλλων παράκτιων εργαλείων και της μηχανότρατας στο οικοσύστημα. Έτσι η ηγεσία του Υπουργείου και η Κοινοτική Επιτροπή θα έχουν μια συνολική εικόνα των επιπτώσεων στο οικοσύστημα των κύριων εργαλείων που αλιεύουν στον Ελλαδικό χώρο. Στη συνέχεια παραθέτουμε συνοπτικά αποτελέσματα των δύο μελετών που προαναφέραμε. Πλήρης ανάλυση μεθοδολογίας και αποτελεσμάτων δίδεται στις τελικές εκθέσεις των προγραμμάτων, Πετράκης et al, (2001); Πετράκης et al, (2009). Την περίοδο, 2000-2001, η δειγματοληψία έγινε σε μηνιαία βάση σε τρεις περιοχές της Ελλάδας (σύνολο 94 καλάδες), ενώ το 2008-2009, σε μηνιαία βάση σε 15 περιοχές της Ελλάδας (σύνολο 240 καλάδες).

Αλιεύμα

Η μαρίδα, η γόπα και η σαρδέλα, αποτελούσαν τα ¾ του αλιεύματος της βιντζότρατας (κατ' αριθμό) την περίοδο 2000-2001. Από τα εμπορικά βενθοπελαγικά είδη με μεγάλη εμπορική αξία, το λυθρίνι, η κουτσομούρα και το μπαρμπούνι συμμετείχαν με πολύ μικρά ποσοστά. Την περίοδο 2008-2009, στην κατ' αριθμό σύσταση του αλιεύματος, η μαρίδα η γόπα και η σαρδέλα συνιστούσαν το 85% του αλιεύματος. Τα ποσοστά του μπαρμπούνι και της κουτσομούρας ήταν πολύ μικρά (<1%). Στην κατά βάρος σύσταση, το ποσοστό της μαρίδας της γόπας και της σαρδέλας είναι μικρότερο από την κατ' αριθμό σύνθεση. Το καλαμάρι, το μπαρμπούνι και η κουτσομούρα, συμμετείχαν με ποσοστά, 3%, 2% και 1%, αντίστοιχα.

Εκφορτώσεις

Οι εκφορτώσεις του εργαλείου την περίοδο 2000-2001 σε ποσοστό 88% (κατ' αριθμό) αποτελούνταν από τα είδη, μαρίδα, γόπα και σαρδέλα. Το ποσοστό του λυθρινιού, της κουτσομούρας, του καλαμαριού και του μπαρμπούνι ήταν μικρότερο από 1%. Την περίοδο 2008-2009, η μαρίδα, η γόπα και η σαρδέλα, αποτελούσαν το 94% στην κατ' αριθμό σύσταση του αλιεύματος, και το μπαρμπούνι κατά 1%. Την περίοδο 2008-2009, η μαρίδα, η γόπα και η σαρδέλα, αποτελούσαν το 80% στην κατά βάρος σύσταση του αλιεύματος. Το καλαμάρι, το μπαρμπούνι και η κουτσομούρα συμμετείχαν με ποσοστά 3.6%, 2.6% και 1.5%, αντίστοιχα.

Απορριπτόμενα

Τα απορριπτόμενα του εργαλείου είναι κυρίως μικρού μεγέθους μη εμπορικά είδη. Την περίοδο, 2000-2001, η γόπα, η καλογριά, ο γύλος, το λυθρίνι και η σαρδέλα, ήταν τα πλέον σημαντικά απορριπτόμενα είδη με ποσοστά, 19%, 18%, 15%, 14% και 3%, αντίστοιχα. Την περίοδο, 2008-2009, η καλογριά, ο γύλος, η γόπα, η φρίσσα και η σαρδέλα συνιστούσαν το 33%, το 13%, το 11%, το 4% και το 3%, αντίστοιχα των απορριπτόμενων κατ' αριθμό. Κανένα από τα είδη υψηλής εμπορικής αξίας δεν είναι ανάμεσα στα πλέον άφθονα απορριπτόμενα είδη. Την περίοδο, 2008-2009, η καλογριά, η γόπα, ο γύλος, και η φρίσσα συνιστούσαν το 23%, το 21%, το 8% και το 4%, αντίστοιχα των απορριπτόμενων κατά βάρος. Κανένα από τα είδη υψηλής εμπορικής αξίας δεν είναι ανάμεσα στα πλέον άφθονα απορριπτόμενα είδη. Τα απορριπτόμενα των ειδών του Παραρτήματος VII, του Κανονισμού (ΕΚ) 199/2008 αποτελούσαν το 3% κατά βάρος και το 2% κατ' αριθμό του αλιεύματος. Κατά αριθμό η γόπα αποτελούσε το

6

65% των απορριπτόμενων ειδών του Παραρτήματος VII, η σαρδέλα το 18% και το λυθρίνι το 8%. Οι αντίστοιχες τιμές κατά βάρος είναι για τη γόπα 74%, για τη σαρδέλα το 7% και για το λυθρίνι το 5%. Τα ποσοστά απορρίψεων στα υπόλοιπα εργαλεία (παράκτια, μηχανότρατες, γρι-γρι) είναι μεγαλύτερα αυτών της βιντζότρατας. Ενδεικτικά αναφέρουμε ότι τα στατικά δίκτυα απορρίπτουν το 25% στο Αιγαίο και 16% στο Ιόνιο, η μηχανότρατα απορρίπτει πάνω από 40% και το γριγρι 16%.

Απορριπτόμενα/Εμπορικά

Τα απορριπτόμενα αποτελούσαν το 12% την περίοδο 2000-2001 (κατ' αριθμό), ενώ την περίοδο 2008-2009 κατ' αριθμό αποτελούσαν το 12% και κατά βάρος το 10%.

Επίδραση στο υπόστρωμα και στα λιβάδια Ποσειδωνίας

Στην διάρκεια του προγράμματος 2008-2009, καταμετρήθηκαν και τα φυτά η τα φύλα Ποσειδωνίας που έφερνε το εργαλείο στο σκάφος. Επίσης έγινε και υποβρύχια παρατήρηση σε μία καλάδα σε βυθό με λιβάδι Ποσειδωνίας (Σαλομίδη και Πετράκης, 2009). Δεδομένου ότι ο νέος Μεσογειακός Κανονισμός για την Αλιεία (ΕΚ)1967/2006 αποσκοπεί στην πλήρη κατάργηση της βιντζότρατας το 2010, η έλλειψη εστιασμένων μελετών οι οποίες να εκτιμήσουν σαφώς και με ακρίβεια τις επιπτώσεις του συγκεκριμένου εργαλείου επί των λειμώνων, αποτελεί ένα σημαντικό κενό στην προσπάθεια επιστημονικής τεκμηρίωσης της απόφασης αυτής. Μία προκαταρκτική μελέτη των μηχανικών επιπτώσεων της βιντζότρατας επί των λειμώνων Ποσειδωνίας, πραγματοποιήθηκε στα πλαίσια του προγράμματος «Εκτίμηση των επιπτώσεων της αλιείας με βιντζότρατα στα αλιευτικά αποθέματα».

Προκειμένου να διαπιστωθεί κατά πόσο η ποσότητα των φυτών που ανασύρονται παγιδευμένα στα δίκτυα, αντιστοιχεί στην ποσότητα των φυτών που πραγματικά εκριζώνονται κατά τη διαδικασία της σύρσης, διενεργήθηκε παράλληλη υποβρύχια αυτοψία (βιντεοσκόπηση), με αυτόνομη κατάδυση, κατά τη διάρκεια μίας καλάδας στην Πάρο, τον Μάρτιο του 2009. Σύμφωνα με την (μοναδική) υποβρύχια αυτοψία που πραγματοποιήθηκε, ο αριθμός των φυτών που εκριζώθηκαν στη διάρκεια μίας καλάδας, δεν ξεπέρασε τον αριθμό των φυτών που τελικά ανασύρθηκαν στο σκάφος. Γεγονός παραμένει ότι στο μεγαλύτερο τμήμα της καλάδας, το σχοινί των μολυβιών περνάει πάνω από τα φυτά χωρίς να τα βλάπτει. Στα πλαίσια της παρούσας προκαταρκτικής μελέτης το μέγεθος της μηχανικής επίπτωσης που προκλήθηκε και καταγράφηκε σε κάθε επιμέρους καλάδα ήταν σχετικά μικρό, δεδομένου ότι ο μέσος όρος εκριζωμένων φυτών ανά σύρση ήταν μικρότερος από 30 συνολικά φυτά.

Σε οποιαδήποτε περίπτωση, ο μέσος αριθμός εκριζωμένων φυτών που καταμετρήθηκε ανά καλάδα, φαίνεται να είναι αρκετά μικρός, ιδιαίτερα αν λάβει κανείς υπόψη το γεγονός ότι σύμφωνα με σχετικές μελέτες, η αγκυροβόληση ενός απλού σκάφους αναψυχής εκριζώνει έναν μέσο όρο 27,6 φυτών σε έναν μόλις κύκλο ρίψης και ανέλκυσης της άγκυρας. Συνοψίζοντας τα ανωτέρω, τόσο από τις παρατηρήσεις επί του σκάφους όσο και από την υποβρύχια αυτοψία, προκύπτουν ενδείξεις ότι οι μηχανικές επιδράσεις του εργαλείου στα λιβάδια Ποσειδωνίας είναι σχετικά μικρές. Όμως, για την εξαγωγή ασφαλούς συμπεράσματος σχετικά με τις επιπτώσεις της αλιείας με βιντζότρατα επί των λειμώνων Ποσειδωνίας είναι απαραίτητη ειδική μελέτη, με παρατηρήσεις πεδίου επί των σκαφών από εξειδικευμένο προσωπικό, σε συνδυασμό με υποβρύχιες παρατηρήσεις παρακολούθησης της δράσης του εργαλείου και της εξέλιξης των λειμώνων επί των οποίων λειτουργεί.

Οικονομικές επιπτώσεις από την εφαρμογή του Καν. (ΕΚ)1967/2006

Το πλήρωμα κάθε σκάφους είναι 3-5 άτομα, επομένως υπάρχουν περίπου 1.800 εργαζόμενοι, οι οικογένειες των οποίων θα υποστούν μια σημαντική μείωση

7

εισοδήματος. Η αλιεία με βιντζότρατα γίνεται από Οκτώβριο μέχρι Μάρτιο, δηλ. εκτός τουριστικής περιόδου, οπότε το πρόβλημα απασχόλησης στις παράκτιες περιοχές είναι μεγαλύτερο. Εφαρμογή του κανονισμού σημαίνει απώλεια αλιευμάτων μερικών χιλιάδων τόνων, απώλεια φτηνής και καλής ποιότητας τροφής για τους Έλληνες καταναλωτές. Ειδικά για απομονωμένα μικρά χωριά των νησιών ή των παραλίων της ηπειρωτικής Ελλάδας, όπου 1-2 γεύματα την εβδομάδα είναι με αλιεύματα της βιντζότρατας, παύση της λειτουργίας σημαίνει και οικονομική επιβάρυνση για την αναπλήρωση αλλά και μείωση της ποιότητας. Σχεδόν όλα τα Ελληνικά νοικοκυριά έχουν την δυνατότητα να αγοράσουν μία φορά την εβδομάδα αλιεύματα της βιντζότρατας αλλά ελάχιστα από άλλα εργαλεία της παράκτιας ζώνης. Οι πιθανές ωφέλειες που θα προκύψουν ατομικά για τους αλιείς άλλων ανταγωνιστικών εργαλείων θα είναι ελάχιστες (αν αναλογιστούμε ότι τα παράκτια σκάφη είναι 16,643) και ίσως αρνητικές επειδή σε περίπου 430 ενεργά σκάφη η αλιευτική προσπάθεια των οποίων τώρα στρέφεται στην μαρίδα θα στραφεί σε άλλα είδη κάνοντας τον ανταγωνισμό ανάμεσα στους παράκτιους αλιείς μεγαλύτερο. Επιπλέον σύμφωνα με τους επιστήμονες του ΕΛΚΕΘΕ, οι δευτερεύουσες επιπτώσεις της μη αλίευσης της μαρίδας (και της αναμενόμενης αύξησης του πληθυσμού) στον τροφικό θώκο και στην ισορροπία των παράκτιων οικοσυστημάτων δεν έχουν εξετασθεί. Η μαρίδα τρέφεται με πλαγκτονικούς οργανισμούς (κωπήποδα) και πιθανότατα ανταγωνίζεται τα νεαρά άτομα άλλων ειδών που συγκεντρώνονται στα παράκτια οικοσυστήματα.

Σχέδιο διαχείρισης για την αλιεία με βιντζότρατα βάσει του Κανονισμού του Συμβουλίου (ΕΚ) αριθ. 1967/2006 (Μεσογειακός κανονισμός)

Σύμφωνα με Κοινοτική οδηγία και ανεξάρτητα από οποιαδήποτε αίτηση για παρέκκλιση το Υπουργείο ήταν υποχρεωμένο να έχει προχωρήσει στην έγκριση ενός εθνικού σχεδίου διαχείρισης για τις βιντζότρατες ήδη από το 2007. Αυτό δεν έγινε με αποτέλεσμα να οδηγηθεί ένα παραδοσιακό εργαλείο στην παύση τη λειτουργίας του και μια παραδοσιακή τεχνική αλιείας να χάνεται. Θα πρέπει να επισημανθεί ότι η έλλειψη αναλυτικών εκτιμήσεων των αποθεμάτων και των επιπτώσεων λειτουργίας του εργαλείου στο οικοσύστημα δεν είναι ευθύνη μας, έχουμε όμως υποστεί τις συνέπειες του Κανονισμού. Οι αποφάσεις θα πρέπει να παίρνονται αφού υπάρχουν τα απαραίτητα δεδομένα και η ανάλυσή τους να τεκμηριώνει αυτές.

Η Γεν. Δ/ση Θαλάσσιας Πολιτικής και Αλιείας της Κοινότητας προκειμένου να λάβει οποιαδήποτε απόφαση για ενδεχόμενες παρεκκλίσεις, απαιτείται ένα σχέδιο διαχείρισης για τη βιντζότρατα, το οποίο να είναι επιστημονικά και τεχνικά τεκμηριωμένο ώστε να υποστηρίζει τα αιτήματα (παρεκκλίσεις). Σύμφωνα με τα παραπάνω ζητάμε από τη Διεύθυνση Αλιείας του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων να αναλάβει τη συλλογή μιας σειράς επιστημονικών δεδομένων τα οποία θα δώσουν χρήσιμες και απαραίτητες πληροφορίες για την καλύτερη διαχείριση της βιντζότρατας και θα μπορούν να υποστηρίξουν την υλοποίηση του σχεδίου διαχείρισης του εργαλείου. Σύμφωνα με τους ερευνητές του ΕΛΚΕΘΕ απαιτείται ένα ετήσιο σχέδιο παρακολούθησης που θα έχει σαν στόχο την συγκέντρωση όλων των απαραίτητων δεδομένων που απαιτούνται για την λήψη διαχειριστικών μέτρων σχετικά με το εργαλείο. Στα πλαίσια του σχεδίου παρακολούθησης θα γίνει: (α) συστηματική δειγματοληπτική καταγραφή των εκφορτώσεων και των απορρίψεων του εργαλείου σε μηνιαία βάση σε 20 περιοχές με παρατηρήσεις επί των σκαφών, (β) συλλογή των απαραίτητων βιολογικών δειγμάτων για την εκτίμηση της κατά ηλικίας σύνθεσης των ειδών, μαρίδα, γόπα, σαρδέλα, κουτσομούρα και μπαρμπούνι και (γ) ποσοτική καταγραφή των φυτών Ποσειδωνίας που έρχονται στο σκάφος, (δ) χαρτογράφηση καλάδων και καθορισμός αλιευτικών πεδίων ώστε να εκτιμηθεί το ποσοστό της παράκτιας ζώνης την οποία εκμεταλλεύεται το εργαλείο τόσο σε τοπικό αλλά και εθνικό επίπεδο, (ε) σύνθεση των θεματικών

8

χαρτών της χαρτογράφησης των καλάδων με τα λιβάδια Ποσειδωνίας, γεγονός που μπορεί να δώσει πολύ χρήσιμα αποτελέσματα (π.χ. ποσοστό έκτασης που καταλαμβάνουν τα λιβάδια Ποσειδωνίας σε σχέση με τη συνολική εκτιμώμενη έκταση σύρσης του εργαλείου), (στ) μελέτη των επιδράσεων του εργαλείου στα φυτά της Ποσειδωνίας ώστε να τεκμηριωθεί επιστημονικά η πίεση στη θαλάσσια βλάστηση. Καθίσταται απαραίτητο η συλλογή μίας σειράς συστηματικών και επιστημονικών παρατηρήσεων που αφορούν το τρόπο καθώς και το βαθμό επίδρασης του εργαλείου πάνω στην ποσειδώνια. Για τη συλλογή των παραπάνω στοιχείων και εφ' όσον το εργαλείο δεν δύναται να ασκήσει δραστηριότητα από 1^η Οκτωβρίου απαιτείται η χορήγηση ειδικών αλιευτικών αδειών για τη διεξαγωγή πειραματικής αλιείας για τα σκάφη που έχουν επαγγελματική άδεια αλιείας για βιντζότρατα και ταυτόχρονα πληρούν τις προϋποθέσεις του Κανονισμού (ΕΚ) 1967/2006, δηλ. αποδεδειγμένα ασκούν την αλιεία κατά το τρέχον έτος ή κατά τα τελευταία 5 χρόνια. Είναι ευθύνη του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων να επιλέξει ένα κατάλληλο Ερευνητικό Κέντρο ή άλλο φορέα που θα αναλάβει την επιστημονική παρακολούθηση των αποθεμάτων, ειδών στόχων του εργαλείου βιντζότρατα προκειμένου την ικανοποίηση των απαιτήσεων του Κανονισμού για την υποβολή εκθέσεων κάθε 3 χρόνια.

Αντί επιλόγου

Η βιντζότρατα είναι ένα παραδοσιακό εργαλείο που με την παύση λειτουργίας του χάνεται μια μοναδική τεχνική αλιείας που ασκείται για δεκαετίες στην Ελλάδα. Είναι ένα εργαλείο το οποίο προμηθεύει με άριστης ποιότητας αλιεύματα τον Ελληνικό πληθυσμό σε πμές προσιτές για τα λαϊκά στρώματα. Το κύριο αλιεύμα της βιντζότρατας είναι η μαρίδα η οποία αποτελεί πρώτη επιλογή στις προτιμήσεις των καταναλωτών λόγω της γευστικότητας και της χαμηλής τιμής που πωλείται. Το εργαλείο αλιεύει για δεκαετίες σε συγκεκριμένα μέρη (καλάδες) που η έκταση τους δεν αντιπροσωπεύει πάνω από το 2% της συνολικής έκτασης της παράκτιας ζώνης. Μετά από τόσα χρόνια δεν παρατηρείται μείωση των κύριων αλιευμάτων της βιντζότρατας, ούτε καταστροφή της ποσειδωνίας. Ανασύρονται νεκρά καφετιά φύκια (μικρές ή καθόλου ποσότητες) και ελάχιστα εκριζωμένα φυτά. Το Υπουργείο δεν εκτόνησε όπως ήταν υποχρεωμένο από το 2007 σχέδιο διαχείρισης της βιντζότρατας το οποίο θα έδινε τη δυνατότητα παρακολούθησης της λειτουργίας του εργαλείου και τη συλλογή των απαραίτητων στοιχείων ώστε να υποστηριχθούν οι παρεκκλίσεις και το εργαλείο να εξακολουθήσει τη λειτουργία του και πέραν του 2010. Σαν Πανελλήνια Ένωση Ιδιοκτητών Βιντζότρατας ζητάμε από το Υπουργείο την ενεργοποίηση των απαραίτητων διαδικασιών που θα μας οδηγήσουν στην επαναλειτουργία του εργαλείου.

Οατσερς Γ. Κ. 6974383176

Εκτίμηση των επιπτώσεων της αλιείας με βιντζότρατα στα αλιευτικά αποθέματα

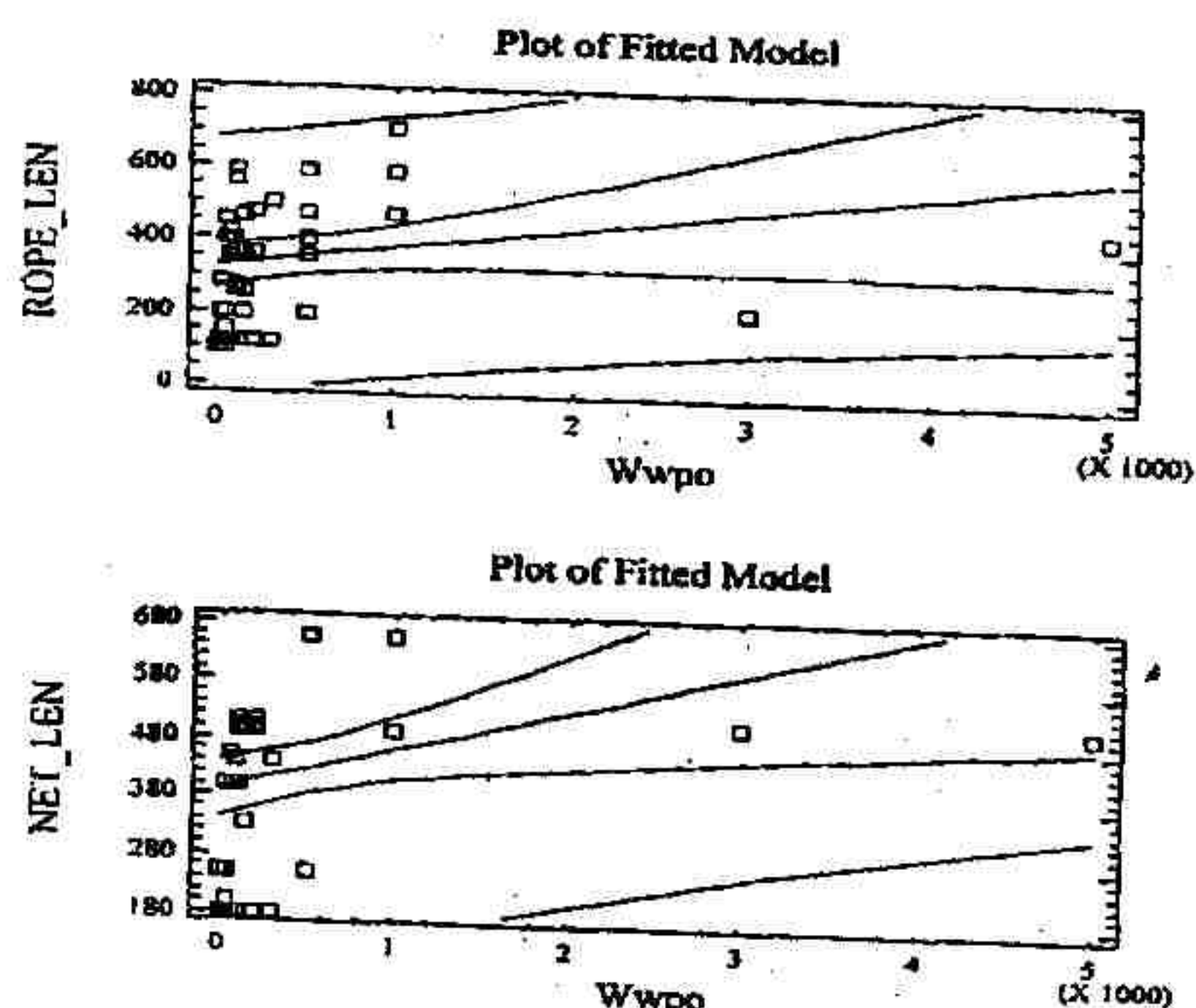
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ

ΕΠΑΛ 2000-2006 Δράση 4.4, Κωδικός υποέργου 128432/1

Ιούνιος 2009

**Ελληνικό Κέντρο Θαλασσιών Ερευνών
Ινστιτούτο Θαλάσσιων Βιολογικών Πόρων**

Εικόνα 5. Γραφική απεικόνιση ανάλυσης παλινδρόμησης για τον εντοπισμό συσχέτισης μεταξύ της εκριζωμένης βιομάζας Ποσειδωνίας και i) της διάστασης του διχτυού (επάνω) και ii) του μήκους των διχτυών ανάσυρσης του αλιευτικού εργαλείου (κάτω).

ΣΥΖΗΤΗΣΗ – ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Σύμφωνα με τα αποτελέσματα της προκαταρκτικής αυτής μελέτης, οι άμεσες (μηχανικές) επιπτώσεις της αλιείας με βιντζότρατα επί των λειμώνων Ποσειδωνίας, φαίνεται να ποικίλουν σημαντικά τόσο μεταξύ των επιμέρους καλάδων όσο και μεταξύ των εκάστοτε περιοχών μελέτης. Είναι γεγονός ότι στην πλειοψηφία των παρατηρούμενων περιπτώσεων καταγράφηκε εκρίζωση ζωντανών φυτών, η ποσότητα της οποίας αποδείχθηκε άμεσα σχετιζόμενη με το μέγεθος του αλιευτικού εργαλείου.

Σύμφωνα με την (μοναδική) υποβρύχια αυτοψία που πραγματοποιήθηκε, ο αριθμός των φυτών που εκριζώθηκαν στη διάρκεια μίας καλάδας, δεν ξεπέρασε τον αριθμό των φυτών που τελικά ανασύρθηκαν στο σκάφος. Γεγονός παραμένει ότι στο μεγαλύτερο τμήμα της καλάδας, το σχοινί των μολυβιών περνάει πάνω από τα φυτά χωρίς να τα βλάπτει.

Στα πλαίσια της παρούσας προκαταρκτικής μελέτης το μέγεθος της μηχανικής επίπτωσης που προκλήθηκε και καταγράφηκε σε κάθε επιμέρους καλάδα ήταν σχετικά μικρό, δεδομένου ότι ο μέσος όρος εκριζωμένων φυτών ανά σύρση ήταν μικρότερος από 30 συνολικά φυτά. Εδώ θα πρέπει να επισημάνουμε ότι ο αριθμός αυτός ενδέχεται να είναι ακόμα μικρότερος, δεδομένου ότι στις περιπτώσεις κατά τις οποίες καταγράφηκαν οι ακραία υψηλές τιμές (μία καλάδα με 500 φυτά και μία με 275) οι συνθήκες δεν ήταν ευνοϊκές για αλιεία λόγω ισχυρών ρευμάτων και δυνατού αέρα και επομένως τα δεδομένα αυτά θα πρέπει να αντιμετωπιστούν με επιφύλαξη ως προς την αντιπροσωπευτικότητά τους.

Ένα επιπλέον ζήτημα που οφείλει να επανεξεταστεί είναι το θέμα των μηδενικών τιμών. Καθώς δεν υπήρξε πάντα η δυνατότητα οπτικής επαλήθευσης των αλυσίδων

θέση να γνωρίζουμε κατά πόσο η μηδενική ανάσυρση φυτών αντιστοιχούσε σε μηδενική επίπτωση, σε απουσία λειμώνων ή σε μη καταγραφή επειδή οι παρατηρητές ήταν απασχολούμενοι με τα δείγματα του αλιευματος. Για το λόγο αυτό, όλες οι καλάδες με μηδενικό αριθμό φυτών εξαιρέθηκαν από τις παρούσες αναλύσεις.

Σε οποιαδήποτε περίπτωση, ο μέσος αριθμός εκριζωμένων φυτών που καταμετρήθηκε ανά καλάδα, φαίνεται να είναι αρκετά μικρός, ιδιαίτερα αν λάβει κανείς υπόψη το γεγονός ότι σύμφωνα με σχετικές μελέτες, η αγκυροβόληση ενός απλού σκάφους αναψυχής εκριζώνει έναν μέσο όρο 27,6 φυτών σε έναν μόλις κύκλο ρίψης και ανέλκυσης της άγκυρας (Francour et al., 1999).

Είναι ωστόσο σαφές ότι προκειμένου να υπάρξει μία ολοκληρωμένη εκτίμηση του μεγέθους των επιπτώσεων, πρέπει να ληφθούν υπόψη πολλές ακόμη παράμετροι οι οποίες δεν εξετάστηκαν εδώ. Πράγματι, όσο αμελητέα κι αν είναι η επίπτωση μίας σύρσης, είναι πολύ σημαντικό να γνωρίζουμε τόσο τη συνολική πίεση που δέχεται ένας λειμώνας (σύνολο αλιευτικών σκαφών, σύνολο επαναληπτικών σύρσεων ανά ημέρα/έτος), όσο και την καθαυτή ποιότητα του υπό αλιευτική πίεση λειμώνα (Συνολική έκταση λειμώνα, Πυκνότητα Φυτών, Τρέχουσα Οικολογική Κατάσταση κλπ).

Συνοψίζοντας τα ανωτέρω, τόσο από τις παρατηρήσεις επί του σκάφους όσο και από την υποβρύχια αυτοψία, προκύπτουν ενδείξεις ότι οι μηχανικές επιδράσεις του εργαλείου στα λιβάδια Ποσειδωνίας είναι σχετικά μικρές. Ομως, για την εξαγωγή ασφαλούς συμπεράσματος σχετικά με τις επιπτώσεις της αλιείας με βιντζότρατα επί των λειμώνων Ποσειδωνίας είναι απαραίτητη ειδική μελέτη, με παρατηρήσεις πεδίου επί των σκαφών από εξειδικευμένο προσωπικό, σε συνδυασμό με υποβρύχιες παρατηρήσεις παρακολούθησης της δράσης του εργαλείου και της εξέλιξης των λειμώνων επί των οποίων λειτουργεί..

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- Bell, J.D. & M.L. Harmelin-Vivien, 1982. Fish fauna of French Mediterranean *Posidonia oceanica* seagrass meadows. 1. Community structure. *Tethys* 10(4): 337-347.
- Francour, P., A. Ganteaume & M. Poulain, 1999. Effects of boat anchoring in *Posidonia oceanica* seagrass beds in the Port-Cros National Park (north-western Mediterranean Sea). *Aquatic Conservation: Marine and Freshwater Ecosystems* 9: 391-400.
- Gambi, M.C., M. Lorenti, G.F. Russoi, M.B. Scipione & V. Zupo, 1992. Depth and seasonal distribution of some groups of the vagile fauna of the *Posidonia oceanica* leaf stratum: structural and trophic analyses. *P.S.Z.N.I: Mar. Ecol.* 13(1): 17-39.
- García-Raso J.E., 1990. Study of a crustacea decapoda taxocenosis of *Posidonia oceanica* beds from the southeast of Spain. *P.S.Z.N.I: Mar. Ecol.* 11(4): 309-326.
- Guidetti P. & M. Fabiano, 2000. The use of lepidochronology to assess the impact of terrigenous discharges on the primary leaf production of the Mediterranean seagrass *Posidonia oceanica*, *Mar. Pollut. Bull.* 40 (2000) (5), pp. 449-453
- Heck K.L. Jr., K W. Able, M.P. Fahay & C.T. Roman, 1989. Fishes and decapods crustaceans of Cape Cod eelgrass meadows: species composition, seasonal